

Nova Efervescència de la Dreta Populista: Suïssa i la UDC

Les darreres eleccions legislatives suïsses celebrades el 21 d'octubre de 2007 la UDC¹ (Unió de Centre Democràtic) liderada per Christoph Blocher ha esdevingut el partit més votat (26'6%) brandant l'estendard de la por i el perill generats per la immigració.

Suïssa, que tradicionalment ha estat un país d'acollida de nombroses migracions, seu del Comité Internacional de la Creu Roja i de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides pels refugiats, es troba avui immersa dins d'un ambient de creixent xenofòbia. La població (7,4 milions d'habitants) percep amb més i més inquietud el fenomen de la immigració per bé que paradoxalment l'economia es nodreix d'aquests nous nadius per mantenir un ritme de creixement envejat per molts dels seus veïns. Amb una de les taxes d'atur més baixes de la unió (3,38% al 2006) i una inflació que escassament supera l'1% es fa difícil de trobar arguments per canalitzar el discurs de la UDC. A l'altra costat de la balança trobem símptomes d'una crisi financera marcada per la fallida de Swissair, les privatitzacions d'empreses públiques que han comportat acomiadaments amb massa en molts sectors i els escàndols financers de diverses entitats de crèdit.

Per tant, la resposta a la creixent radicalització del marc polític i de la societat no pot ser en cap cas simplista i cal comptar amb els percentatges d'immigració i els valors identitaris de la societat per identificar quins són els punts de confluència entre el discurs xenòfob de la UDC i les inquietuds de la població civil. Segons les dades de la Secretaria d'Estat de l'Economia (SECO) el país rep un flux de 60.000 estrangers cada any i en alguns cantons el percentatge d'immigrants residents supera el 40% (Gènova) sent el nombre d'estrangers més elevat aquell dels que procedeixen de la Unió Europea². En

tot cas, el nombre d'estrangers no es pressuposa com una causa de preocupació en un país habituat als moviments migratoris. Repassant algunes onades migratòries més antigues veiem que arran del desenvolupament industrial Suïssa va acollir un alt nombre d'immigrants italians, espanyols i portuguesos però aquests, com els refugiats³ o els exiliats polítics dels nombrosos conflictes que han castigat el segle XX, descriuen una migració en molts casos temporal⁴.

Aquesta temporalitat contrasta amb els reptes que presenta la immigració actual. Suïssa s'enfronta avui a una nova immigració amb afany de continuïtat que precisa d'un tracte diferent que requereix un esforç governamental en polítiques d'integració. És en aquest punt on Daniel Bastien⁵, periodista de *Les Echos*, veu una de les problemàtiques que genera més inadversió als immigrants. Bastien considera que els suïssos veuen els immigrants com

"l'étranger profiteur du système". Per tant, el conflicte radica en la capacitat d'integració d'aquests immigrants, però sobre qui recau aquesta política? A manca d'una llei estatal per la integració dels immigrants és la política local, mancada de recursos econòmics, la que assaja de portar a terme aquestes actuacions que per ara han aconseguit evitar la formació de ghettos i la segregació social malgrat que la precarietat laboral segueix tocant de més a prop als immigrants.

A nivell estatal, després de l'any 2000 s'han succeït les contestacions de l'esquerra davant la tendència a restringir cada vegada més l'entrada d'immigrants. L'objectiu, una immigració selectiva que, segons Reto Nause, (secretari general del Partit Democratacristià) és la més severa d'Europa. Aquestes restriccions en el fons comporten una carència de mà d'obra que perjudica l'economia. En aquest sentit, cap apuntar que la immobilitat del sistema

polític federal de Suïssa no ha afavorit l'entrada de polítiques reformistes. Segons Joelle Isler⁶, periodista, des de 1959 el sistema de govern s'integra per cinc ministres de dreta i dos d'esquerra per bé que amb els darrers resultats electorals la UDC prendrà un lloc als partits conservadors tradicionals. Aquest model basat en el consens fa que la majoria de la societat no tingui cap referent d'alternança política. Paral·lelament, la cultura d'oposició és un element surrealista dins del marc polític suís.

Caldrà veure doncs quin és el futur de les polítiques d'immigració i d'integració de Suïssa malgrat que les esperances dels més optimistes es van estroncar amb l'aparició de la publicitat electoral del partit on es podia veure un grup de xais damunt de la bandera suïssa i un xai negre que és expulsat a cosses per un xai blanc de la superfície vermella que representa la bandera i, per tant, l'estat. Per sota d'aquesta imatge es podia llegir l'eslògan "*Pour plus de sécurité*". Per ara, i després de múltiples tensions polítiques, la dreta tradicional suïssa ha decidit trencar la llarga política pactista del país per aliar-se amb l'esquerra i els verds per tal d'expulsar del govern la UDC malgrat la seva victòria electoral⁷.

En el marc Europeu són diversos els partits de dreta que han arribat al poder al llarg dels últims mesos. La UMP del president francès Nicolas Sarkozy es va alçar amb la victòria utilitzant un discurs més propi de l'extrema dreta de Le Pen que del conservadorisme europeista del president sortint, Jacques Chirac. En el cas alemany, l'increment de vots de la dreta va facilitar la coalició de govern encapçalada per Angela Merkel que va excloure del govern els verds. Pel que fa a Polònia, només els escàndols dels germans Kaczyński han permès l'entrada d'una mica d'aire fresc en un país que segueix presidint Lech Kaczyński.

En conclusió, la dreta populista segueix mobilitzant un ampli sector de la societat independentment de les condicions econòmiques i/o socials reals d'un país i d'aquest fet se'n desprèn la manca de capacitat de reacció dels partits tradicionals siguin aquests d'esquerra o de dreta.

Jordi Esteve Rubió
Llicenciat en història

¹ Partit fundat el 1937 a partir de la unió del Partit dels Camperols, Artesans i Independents fundat a Berna el 1917 i de dos partits democràtics de la Suïssa alemanya. Vinculat sobretot a la Suïssa més rural va adquirir ràpidament el qualificatiu de partit agrari per l'incapacitat d'atraure l'atenció de les classes mitjanes urbanes. El seu electorat, concentrat a les regions de parla alemanya ha vist en els darrers temps com el seu partit creixia en vots i radicalitat de la mà de C.Blocher que a mitjans dels noranta va aconseguir arraconar amb destresa l'ala moderada del partit. Des de 1991 la UDC ha duplicat amb escreix els vots obtinguts passant de l'11,1% (1991) al 26,6% (2007). Font: *Immigration: La Suisse se crispe*. Les Echos vendredi 19 et samedi 20 octobre 2007 pàg. 10

² El percentatge d'estrangers a Suïssa és del 20% però molts d'ells han nascut a Suïssa tot i que no tenen la nacionalitat a causa de les restriccions que introdueix la llei per nacionalitzar un immigrant. Altrament, el tant per cent d'immigració no superaria el 12%. Font: *Una dreta dura a les portes del poder suís*. Le Monde Diplomatique. Novembre 2007. (Edició digital en català)

³ Aquest grup representa el 2% de la població i és el blanc de nombroses crítiques de la UDC pel cost que comporta l'acollida d'aquestes persones pel govern.

⁴ Aquesta temporalitat venia reglamentada per les lleis de residència que només permetia l'entrada d'immigrants amb una autorització de treball de durada determinada prohibint els reagrupaments familiars. Aquest sistema afavoria una rotació migratòria i conjuntural basada en les necessitats de l'economia interna del país.

⁵ Bastien, Daniel. *Immigration: La Suisse se crispe*. Les Echos vendredi 19 et samedi 20 octobre 2007 pàg. 10

⁶ Isler, Joelle. *Una dreta dura a les portes del poder suís*. Le Monde Diplomatique. Novembre 2007. (Edició digital en català)

⁷ La reelecció del govern feta el 12 de desembre de 2007 va materialitzar l'expulsió de la UDC del govern.